

**PROGRAMOVÉ VYHLÁSENIE
VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
NA ÚSEKU VEREJNÉHO
ZDRAVOTNÍCTVA
na roky 2006 - 2010**

Bratislava, august 2006

Vláda presadí zvýšenie významu verejného zdravotníctva pre zachovanie zdravia občanov. Inštitúcie verejného zdravotníctva musia svojimi aktivitami a komplexnou odbornou činnosťou minimalizovať pôsobenie rizikových faktorov na zdravie obyvateľov, čím možno dosiahnuť skvalitnenie života a predĺženie ľudského veku.

A) OBLASŤ HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Charakteristika

Oblasť hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov v problematike verejného zdravotníctva sa zaoberá úlohami v ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia populácie. Posilňovanie starostlivosti o zdravú výživu obyvateľstva a zdravotne bezpečné potraviny je jednou z hlavných úloh v uvedenej oblasti, vychádzajúcich z celoeurópskych strategických cieľov a dokumentov ako sú Zdravie 21. storočia a Biela kniha bezpečnosti potravín.

Ciele

K hlavným cieľom oblasti hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov patria **v oblasti starostlivosti o výživu a zdravotne bezpečné potraviny:**

- 1. Posilňovanie a rozvíjanie výživovej stratégie,** zameranej na zabezpečenie optimálneho zdravia, osobitne u populácie s nízkym príjmom a počas kritických období života, ako sú obdobie detstva, tehotenstva a dojčenia a staršieho veku
- 2. Posilňovanie a rozvíjanie stratégie udržateľného prísunu potravín** na zabezpečenie dostatočného množstva potravín dobrej nutričnej kvality
- 3. Posilňovanie a rozvíjanie stratégie bezpečnosti potravín** s dôrazom na potrebu posilnenia prevencie pred kontamináciou, ako chemickou tak mikrobiálnou, na všetkých stupňoch potravinového reťazca od prvovýroby po predaj.

Jedným zo základných dokumentov v oblasti starostlivosti o zdravú výživu je „**Program ozdravenia výživy obyvateľov Slovenskej republiky**“, prijatý uznesením vlády SR č. 894 zo 13. 10. 1999. Program ozdravenia výživy obyvateľov Slovenskej republiky sleduje zlepšenie súčasného štandardu výživy v priamej nadväznosti na zdravotnú situáciu obyvateľov, pričom vychádza z dokumentov Svetovej zdravotníckej organizácie a najmä z Národného programu podpory zdravia a Akčného plánu pre prostredie a zdravie.

Úrad verejného zdravotníctva SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR v zmysle uvedených cieľov vykonávajú podľa § 23 ods. 7 zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov potravinový dozor na výrobou, manipuláciu a uvádzaním do obehu potravín a podľa zákona č. 126/2006 Z. z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov štátny zdravotný dozor nad zariadeniami spoločného stravovania a kozmetickými výrobkami.

Úlohy

1. Zabezpečiť na všetkých úrovniach v súlade s novou legislatívou nezávislý a objektívny výkon štátneho zdravotného dozoru a potravinového dozoru
T: priebežne, kontrola 2 x do roka, k 15. 1. kalendárneho roka záverečná správa
Z: riaditeľ ÚVZ SR
2. Program ozdravenia výživy obyvateľov Slovenskej republiky. Plniť opatrenia, vyplývajúce z programu za rezort zdravotníctva (uznesenie vlády SR č. 556 zo dňa 20. 6. 2001, úloha B. 2)
T: predkladanie informácie 1 x za 2 roky, k 31. 12. kalendárneho roka
Z.: riaditeľ ÚVZ SR
3. Zabezpečiť na všetkých Regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v SR skvalitnenie poradenských činností zameraných na
 - zmeny stravovacích zvyklostí obyvateľov,
 - zmeny postoja občanov k vlastnému zdraviu,
 - informovanie občanov o zásadách správnej výživy, výživovej skladbe potravín, nových druhoch potravín a rizikách vyplývajúcich z nesprávnej výživyT: priebežne
Z.: riaditeľ ÚVZ SR
4. Podporovať a následne realizovať oceňovanie potravín s významným obsahom nutričných látok
T: priebežne
Z.: riaditeľ ÚVZ SR
5. Podporovať legislatívne normy s úpravou negatívnych a pozitívnych faktorov vo výžive
T: priebežne
Z.: riaditeľ ÚVZ SR
6. Zabezpečovať výkon potravinového dozoru nad zdravotnou bezpečnosťou epidemiologicky rizikových potravín, s osobitným zreteľom na kontrolu dodržiavania mikrobiologických kritérií a systémov správnej výrobných praxe, nad zdravotnou bezpečnosťou potravín na osobitné diétne použitie, vrátane potravín pre celiakov, fenylketonurikov, diabetikov, potravín pre dojčatá a malé deti a výživové doplnky
T: priebežne, kontrola 2 x do roka, k 15. 1. kalendárneho roka záverečná správa
Z: riaditeľ ÚVZ SR
7. Presadzovanie preventívnych opatrení v oblasti kozmetických výrobkov, s osobitným zameraním na alergény a zakázané látky
T: priebežne

Z.: riaditeľ ÚVZ SR

8. Presadzovanie preventívnych opatrení v oblasti znižovania zdrojov kontaminácie potravinového reťazca cudzorodými látkami ako sú dusičnany a dusitany, dioxíny a dioxínom podobné polychlórované bifenyly, reziduá pesticídov, ťažké kovy, mykotoxíny s osobitným zreteľom na potraviny na osobitné výživové účely, vrátane potravín pre dojčatá a malé deti a epidemiologicky rizikové druhy potravín

T: priebežne

Z.: riaditeľ ÚVZ SR

9. Rozpracovať spoločné EU princípy pre výkon úradnej kontroly nad potravinami v rámci viacročných národných plánov kontroly podľa požiadaviek čl. 43 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 882/2004 z 29. apríla 2004 o úradných kontrolách, v zmysle kompetencií vyplývajúcich zo zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov.

T: priebežne

Z.: riaditeľ ÚVZ SR

10. Zabezpečovať úlohy v oblasti ochrany zdravia obyvateľstva pri hlásení zdravotne škodlivých potravín a kozmetických výrobkov prostredníctvom informačných systémov Spoločenstva, ako sú Rýchly výstražný systém nad potravinami a krmovinami v SR a RAPEX nad kozmetickými výrobkami

T: priebežne

Z.: riaditeľ ÚVZ SR

B. OBLASŤ OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

Charakteristika

Zabezpečenie zavedenia systémov zabezpečenia kvality a kontroly kvality v rádiológii je jednou z najdôležitejších úloh vyplývajúcich zo smernice Európskej únie 97/43/EURATOM. V článku 8 tejto smernice sa ukladá členským štátom zaistiť, že užívatelia rádiologických zariadení implementujú primerané programy zabezpečenia kvality vrátane kontroly kvality, stanovenia dávky pacientov a administrovanej aktivity v prípade vyšetrení metódami nukleárnej medicíny.

Smernica 97/43/EURATOM bola aproximovaná nariadením vlády Slovenskej republiky č. 340/2006 Z. z. o ochrane zdravia osôb pred nepriaznivými účinkami ionizujúceho žiarenia pri lekárskom ožiarení.

Cieľ

Vypracovanie náplne programov kvality v súlade s NV SR č. 340/2006 Z. z., s dôrazom hlavne na programy kvality pri lekárskej expozícii detí, pri zdravotnom skríningu, v intervenčnej rádiológii, pri CT vyšetreniach a v rádioterapii.

S röntgenovým žiarením pri diagnostike a špeciálnymi vyšetrovacími metódami dochádzame postupne do styku všetci a opakovane. Technický stav diagnostických prístrojov, ktoré sú zdrojom ionizujúceho žiarenia bezprostredne ovplyvňuje nielen kvalitu vyšetrenia, ale aj radiačnú záťaž pacientov a personálu.

Úloha

1. Vypracovať návrh kritérií správnej praxe pri lekárskom ožiarení - vypracovať a uverejniť bezpečnostné návody a odporúčania.
T: priebežne k 30.6. a 31.12. daného kalendárneho roka, ukončenie 31.12.2009
Z: riaditeľ ÚVZ SR

Cieľ

Zaznamenávania a oznamovania údajov potrebných na stanovenie a hodnotenie veľkosti ožiarenia osôb pri lekárskom ožiarení.

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 340/2006 Z. z. ukladá prevádzkovateľom rádiologických zariadení povinnosť sledovať veľkosť ožiarenia pacientov pri diagnostike alebo terapii, viesť záznamy o dávkach pacientov a písomné záznamy o počte a veľkosti ožiarenia predkladať Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky.

Úlohy

2. Vypracovať podrobné postupy a vzorové spôsoby zaznamenávania dávok, resp. údajov potrebných pre odhad radiačnej dávky pacientov, tak aby mohli prevádzkovatelia v jednotnej forme predkladať Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky záznamy o dávkach pacientov a písomné záznamy o počte a veľkosti ožiarenia.
T: priebežne k 30.6. a 31.12. daného kalendárneho roka, termín splnenia úlohy: 31.12.2009
Z: riaditeľ ÚVZ SR
3. Vypracovať podklady pre software pre potreby spracovania a vyhodnotenia dávok pacientov pre rôzne rádiologické typy vyšetrení.
T: priebežne k 30.6. a 31.12. daného kalendárneho roka, termín splnenia úlohy: 31.12.2009
Z: riaditeľ ÚVZ SR

Charakteristika

Monitorovanie radiačnej situácie na území Slovenskej republiky a hodnotenie ožiarenia obyvateľstva vyplýva z kapitoly 4. Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky zo zámerov

- minimalizovať pôsobenie rizikových faktorov na zdravie obyvateľov,
- podporovať zavádzanie systémov kvality a efektivity vo všetkých oblastiach poskytovania zdravotnej starostlivosti a

- rozvíjať informatizáciu systému zdravotníctva na všetkých úrovniach.

Z rezortu zdravotníctva sa bude na riešení úlohy podieľať Úrad verejného zdravotníctva SR a regionálne úrady verejného zdravotníctva so sídlom v Bratislave, Banskej Bystrici, Nitre a Košiciach.

Požiadavka na monitorovanie radiačnej situácie vyplýva tiež z

- z článkov 35 a 36 medzinárodnej zmluvy EURATOM, ktorou je viazaná Slovenská republika vyplýva pre SR povinnosť zabezpečiť monitorovanie radiačnej situácie na území republiky na účely hodnotenia a regulácie ožiarenia obyvateľov; pre SR ako krajinu s rozvinutým jadrovým priemyslom a rozvinutým používaním zdrojov ionizujúceho žiarenia je táto úloha zvlášť významná; plnenie tejto úlohy kontroluje EK prostredníctvom misií a zbieraním údajov o výsledkoch monitorovania,
- zo zákona č. 126/2006 Z. z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov a nariadenia vlády SR č. 347/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o radiačnej monitorovacej sieti,
- z Uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 674 zo 7. júla 2004, ktorým bol poverený Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky a niektoré regionálne úrady verejného zdravotníctva zabezpečením monitorovania a prenosom údajov o monitorovaní inštitúciám EÚ.

Výsledkom monitorovania rádioaktivity v zložkách životného prostredia by mal byť efektívny systém monitorovania územia štátu pri normálnej situácii aj pri radiačných haváriách alebo pri iných situáciách spojených s rizikom ožiarenia obyvateľov Slovenskej republiky.

Cieľ

Zisťovanie úrovne a dynamiky rádioaktivity v zložkách životného prostredia počas normálnej situácie ako aj pri radiačnom ohrození. Hodnotenie ožiarenia obyvateľov z rôznych zdrojov žiarenia. Usmerňovanie a regulovanie ožiarenie obyvateľov. Vedenie databáz, poskytovanie informácií obyvateľom, orgánom štátnej správy a medzinárodným inštitúciám.

Úlohy

4. Zabezpečiť efektívnu činnosť ústredia radiačnej monitorovacej siete a radiačnej monitorovacej siete
T: priebežne k 31.12. daného kalendárneho roka
Z: riaditeľ ÚVZ SR
5. Vypracovať monitorovací plán a návrh na dovybavenie radiačnej monitorovacej siete a monitorovať radiačný monitoring územia SR
T: 31.12.2007
Z: riaditeľ ÚVZ SR

6. Vypracovať správy, informovať verejnosť, poskytovať údaje príslušným inštitúciám EÚ.

T: priebežná kontrola plnenia úlohy: každoročne k 30.6 a 31.12.

Z: riaditeľ ÚVZ SR

C. OBLASŤ PODPORY ZDRAVIA

Charakteristika

Podpora zdravia je významnou súčasťou verejného zdravotníctva, je to proces umožňujúci jednotlivcovi a spoločnosti prevziať zodpovednosť za vlastné zdravie, jeho kontrolu a rozvoj. Poslaním podpory zdravia je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov a zároveň zvýšenie kvality života ľudí pozitívnym ovplyvnením spôsobu života. Podpora zdravia zahŕňa komplexný proces systémov vo vzťahu k posudzovaniu zdravotného stavu od jednotlivca k spoločnosti. Z toho vyplýva nutnosť pôsobenia na viacerých úrovniach – na obecnej, regionálnej, národnej aj medzinárodnej úrovni a taktiež na úrovni rezortov vlády SR, jednotlivých organizácií a ďalších zložiek spoločnosti, ktoré sa navzájom dopĺňajú.

Úlohy

1. Zabezpečiť plnenie projektov Národného programu podpory zdravia na všetkých úrovniach spoločnosti na roky 2006-2010
 - a) pripraviť grantový program pre realizáciu projektov Národného programu podpory zdravia na roky 2006-2010. Pripraviť kritéria, zriadiť komisiu a zverejniť výzvu na predkladanie projektov.
T: každoročne k 31.12.
Z: riaditeľ ÚVZ SR
 - b) zabezpečiť plnenie grantového programu.
Priebežná kontrola plnenia programu: 31.12.2007, 31.12.2008, 31.12.2009
Z: riaditeľ ÚVZ SR
 - c) predložiť vláde Správu o plnení Národného programu podpory zdravia za roky 2006-2010
T: do 31.12.2010
Z: riaditeľ ÚVZ SR
2. Zabezpečiť zvýšenie zdravotného uvedomenia a zlepšenie zdravotného stavu u vybraných skupín populácie eliminovaním rizikových faktorov zdravia - príprava a realizácia preventívnych programov na národnej a regionálnej úrovni, zohľadňujúcich špecifiká zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia u vybraných komunit
T: do 31.12.2010

Z: riaditeľ ÚVZ SR

3. Zabezpečiť zvýšenie informovanosti širokej verejnosti o zdravom spôsobe života
- zabezpečiť šírenie informácií, formovanie vedomosti, postojov a návykov, zamerané na podporu, rozvoj a zachovanie zdravia obyvateľov SR.

T: priebežne

Z: riaditeľ ÚVZ SR

4. Pripraviť a realizovať komplexný Program podpory zdravia znevýhodnených skupín populácie

T: 31.12.2007

Z: riaditeľ ÚVZ SR

5. Zabezpečiť vytvorenie systému pre hodnotenie kvality, dopadu a efektívnosti podpory zdravia a preventívnych programov podpory zdravia

T: 31.12.2008

Z: riaditeľ ÚVZ SR

6. Priebežne sledovať zdravotný stav obyvateľov SR v zmysle uznesenia vlády SR predložiť Správu o zdravotnom stave obyvateľstva na rokovanie vlády SR. Správu predkladať pravidelne, každé 3 roky.

T: 30.9.2009

Z: riaditeľ ÚVZ

7. Priebežne stanovovať indikátory a determinanty zdravia, sledovať, hodnotiť a analyzovať zdravotný stav obyvateľov SR.

T: 31.12.2008, 31.12.2010

Z: riaditeľ ÚVZ SR

8. Zabezpečiť vzdelávanie vybraných skupín obyvateľov v SR v podpore zdravia

- zabezpečiť vzdelávanie študentov vysokých škôl v podpore zdravia

a) študentov verejného zdravotníctva

b) študentov ošetrovateľstva

c) študentov medicíny

d) študentov pedagogiky

- zabezpečiť vzdelávanie odborníkov v podpore zdravia

e) zdravotníckych pracovníkov

f) iných zdravotníckych pracovníkov

g) pedagógov

h) iných nezdravotníckych pracovníkov

- zabezpečiť vzdelávanie laikov a dobrovoľníkov v podpore zdravia

T: priebežne

Z: riaditeľ ÚVZ SR

Verejné zdravie je vecou štátu. Verejné zdravotníctvo ako nástroj na dosiahnutie čo najvyššej úrovne zdravia obyvateľstva je jeho garantom. Pri dosiahnutí tohto cieľa je dôležitý celospoločenský prístup a dobrá intersektorálna spolupráca.

Úloha

9. K zásadným legislatívnym materiálom predkladaným do Vlády SR zaviesť doložku dopadu na verejné zdravie v SR.

T: rok 2009 – 2010

Z: riaditeľ ÚVZ SR

V súčasnosti platný zákon NR SR č. 126/2006 Z. z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov má nejasné, niekedy duplicitne stanovené kompetencie, z vecného hľadiska používa aj neodbornú terminológiu.

Úloha

10. Pripraviť návrh zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia s jasne stanovenými kompetenciami pre orgány štátnej správy, samosprávy, fyzické a právnické osoby a iné organizácie s dôrazom na medzirezortnú spoluprácu a poskytovanie údajov pre trvalé monitorovanie zdravotného stavu obyvateľov, podporu a ochranu zdravia. Akceptovať v zákone Medzinárodné zdravotné predpisy (2005) –IHR, schválené SZO v roku 2005.

T: k 31.03.2007

Z: riaditeľ ÚVZ SR

Stanovenie cieľov na dosiahnutie zlepšenia ochrany a podpory zdravia v SR cestou konkrétnych úloh. Zabezpečiť lepšiu spoluprácu ÚVZ SR, RÚVZ v SR a iných orgánov štátnej správy, samosprávy a inštitúcií zaoberajúcich sa uvedenou problematikou.

Úloha

11. Vypracovať Rámcový plán úloh verejného zdravotníctva do roku 2010 s harmonogramom plnenia úloh v roku 2007 až 2010.

T: rok 2007

Z: riaditeľ ÚVZ SR

Podpísaním spoločného dokumentu SZO a EÚ „Európska charta proti obezite“ na jeseň roku 2006 sa SR zaväzuje k plneniu záverov, vyplývajúcich z uvedeného materiálu. Na plnenie týchto záväzkov je potrebné vypracovať Národný program prevencie obezity a nadváhy.

Úloha

12. Vypracovať Národný program prevencie obezity a nadváhy

T: 31.12.2007

Z: riaditeľ ÚVZ SR

D. OBLASŤ HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Charakteristika

Činnosť je zameraná na rozvoj a zlepšovanie zdravia mladej generácie a zahŕňa systémové opatrenia zamerané na vylúčenie, prípadne zníženie rizika výskytu ochorení a iných porúch zdravia, starostlivosť o zdravé životné a pracovné podmienky, podporu správneho životného štýlu detí a mládeže a výkon štátneho zdravotného dozoru a potravinového dozoru.

Ciele

Dosiahnuť ozdravenie výživy a tým účinne predchádzať výskytu viacerých tzv. civilizačných ochorení, najmä srdcovocievnych a niektorých nádorových so závažnými celospoločenskými a ľudskými dopadmi.

Podporovať vytváranie podmienok na to, aby spoločné stravovanie detí a mládeže mohlo plniť svoje funkcie (optimalizovanie režimu výživy, sociálna úloha pre rodiny so zamestnanými matkami, výchovno-vzdelávacia úloha), čo bude mať v konečnom dôsledku pozitívny dopad na zdravie.

Úlohy

1. Podporovať zabezpečovanie zodpovedajúcej výživy a správneho zloženia výživy detí a mládeže s cieľom zlepšenia súčasného štandardu v zmysle zásad racionálnej výživy, ktorý zaznamenal v poslednom období negatívny trend - v zmysle uznesenia vlády SR č. 837/2002 zo dňa 7.8.2002 k návrhu Národného akčného plánu pre deti.

T.: priebežne s termínom kontroly do 31.3. kalendárneho roka

Z: riaditeľ ÚVZ SR

2. Podporovať rozvoj školského stravovania tak, aby vyhovovalo zásadám zdravej výživy

T: priebežne s termínom kontroly do 31.3. kalendárneho roka

Z: riaditeľ ÚVZ SR

3. Podporovať konzumáciu mlieka a mliečnych výrobkov v rámci školského stravovania

T: priebežne s termínom kontroly do 31.3. kalendárneho roka

Z: riaditeľ ÚVZ SR

4. Podporovať pitný režim s preferovaním zdravotne vyhovujúcich nápojov

T: priebežne s termínom kontroly do 31.3. kalendárneho roka

Z: riaditeľ ÚVZ SR

Cieľ

Podporovať dosiahnutie zmeny spôsobu života mladých ľudí, a tým doceliť ich vyšší záujem o aktívny spôsob života a o všetko, čo s tým súvisí - pohybová aktivita vrátane športovej činnosti, či už na úrovni záujmovej alebo organizovanej, cieľavedomé a zmysluplné trávenie voľného času (záujmová činnosť), čo okrem priameho pozitívneho dopadu na zdravie vytvorí optimálne podmienky aj na obmedzovanie požiadavky mladých ľudí po drogách (alkohol, tabak, nelegálne drogy).

Úlohy

5. Podporovať napĺňania bodov vládneho Programu boja proti drogám a drogovým závislostiam

T: priebežne s termínom kontroly do 31.3. kalendárneho roka

Z: riaditeľ ÚVZ SR

6. Vykonávať realizáciu celoslovenských a celoeurópskych epidemiologických prieskumov zameraných na zistenie situácie ohľadom zneužívania návykových látok u žiakov a študentov, ako aj učiteľov základných, stredných a vysokých škôl s cieľom zmapovania trendov v tejto oblasti

T: priebežne s termínom kontroly do 31.3. kalendárneho roka

Z: riaditeľ ÚVZ SR

E. POLITIKA KONTROLY TABAKU A PREVENČIE FAJČENIA

Charakteristika

Národná rada Slovenskej republiky vyslovila súhlas s uzavretím Rámcového dohovoru o kontrole tabaku 4. decembra 2003 uznesením č. 667. Následne nato ratifikačný protokol o uzavretí bol odovzdaný v sídle Organizácie Spojených národov 4. mája 2004, čím sa Slovensko zaradilo medzi prvých trinásť štátov sveta, ktoré ho odovzdali. Na procese prípravy a prijímania dohovoru participovala Európska komisia, ktorá pokladá prevenciu fajčenia a kontrolu tabaku za jednu z prioritných oblastí verejného zdravotníctva.

Úlohy

1. Predložiť návrh Národného programu kontroly tabaku

T: 31.jún 2007

Z: riaditeľ ÚVZ SR

2. Predložiť návrh Národného akčného plánu na kontrolu tabaku

T: 31. jún 2008

Z: riaditeľ ÚVZ SR

3. Sledovať a hodnotiť výkon kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

T: priebežne vždy k 31. decembru kalendárneho roka

Z: riaditeľ ÚVZ SR

4. Hodnotiť účinnosť súťaže pre fajčiarov Prestaň a Vyhraaj 2006

T: 31. december 2007

Z: riaditeľ ÚVZ SR

5. Realizácia súťaže pre fajčiarov Prestaň a Vyhraaj 2008

T: 31. december 2008

Z: riaditeľ ÚVZ SR

6. Školenie koordinátorov prevencie v prevencii užívania tabakových výrobkov

T: 31. december 2008

Z: riaditeľ ÚVZ SR

7. Pripraviť novelu zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov

T: 31. december 2009

Z: riaditeľ ÚVZ SR

F. OBLASŤ PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Charakteristika

Imunizačný program zahŕňa sledovanie výskytu ochorení, ktorým možno predchádzať očkovaním, realizáciu imunizácie obyvateľstva a kontrolu jej efektu (zaočkovanosť, sledovanie imunitného stavu populácie, epidemiologický efekt). Udržanie a zvyšovanie úrovne zaočkovanosti je stálou prioritnou úlohou zdravotníctva. Neplnenie imunizačného programu by malo závažný dopad na zdravotný stav celej populácie. Okrem zdravotného hľadiska by vzostup chorobnosti, vznik epidémií ako aj výskyt ochorení, ktoré sa už na Slovensku vďaka očkovaniam nevyskytujú, mal aj závažný ekonomický dopad so všetkými dôsledkami, ktoré z poškodenia zdravia vyplývajú.

Imunizačný program sa zabezpečuje v súlade s cieľmi programu SZO č.7 "Zdravie pre všetkých v 21.storočí". Tieto ciele predpokladajú v roku 2008 eradikáciu detskej obrny vo svete, elimináciu osýpok a neonatálneho tetanu, redukciu nových nosičov vírusu hepatitídy typu B minimálne o 80 %, zníženie incidencie mumpsu, čierneho kašľa a invazívnych hemofilových infekcií pod 1/100 000 obyvateľov, zníženie incidencie záškrtu pod 0,1/100 000 obyvateľov, zníženie výskytu kongenitálneho

rubeolového syndrómu pod 0,01/100 000 pôrodov a zníženie incidencie ďalších infekčných ochorení v časovom horizonte 10 - 15 rokov.

Cieľ

Cieľom Imunizačného programu v Slovenskej republike je znížiť až eliminovať výskyt infekčných ochorení systematickým a komplexným zabezpečením imunizácie najmä detskej populácie. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení, ktorým možno predchádzať očkovaním.

Úlohy

1. Plánovať, organizovať a zabezpečiť realizáciu a kontrolu imunizácie u ochorení, ktorým možno predchádzať očkovaním v súlade s najnovšími odbornými poznatkami a v súlade s odporúčaniami Svetovej zdravotníckej organizácie a krajinami EÚ.
T: každoročne 31. 12.
Z: riaditeľ ÚVZ SR
2. Vyhodnotenie celoslovenskej zaočkovanosti a plnenia ostatných úloh Imunizačného programu v SR.
T: každoročne do 28. február
Z: riaditeľ ÚVZ SR

G. OBLASŤ PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

Charakteristika

Ochrana a podpora zdravia pracujúcej populácie je jedným zo základných predpokladov ekonomickej prosperity a rozvoja spoločnosti. Činnosť orgánov verejného zdravotníctva sa zameriava na pracoviská s výskytom zdraviu škodlivých faktorov práce a pracovného prostredia, ktoré môžu mať negatívny dopad na zdravie ľudí tým, že predstavujú reálne zdravotné riziká. Ide najmä o zdravotné riziká z fyzikálnych faktorov, chemických faktorov vrátane karcinogénnych a mutagénnych faktorov, biologických faktorov, fyzickej záťaže pri práci a psychickej pracovnej záťaže. Výkonom štátneho zdravotného dozoru sa kontroluje plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z legislatívnych úprav v oblasti ochrany zdravia pri práci harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev.

V súčasnosti je jednou z dôležitých úloh v oblasti verejného zdravotníctva dosiahnuť pre pracujúcu populáciu v SR kvalitné pracovné zdravotné služby. Tieto služby priamo na pracovisku zamestnávateľa zabezpečia integrovaný prístup k prevencii chorôb z povolania a pracovných úrazov, k ochrane a podpore zdravia, s dôrazom na

zdravotnú, pracovnú a funkčnú spôsobilosť zamestnancov v priebehu ich zamestnania s cieľom udržať práceschopnosť zamestnancov. Tento systém, ktorý garantuje najlepšiu prevenciu a zníženie nákladov na odškodnenie chorôb z povolania alebo iných ochorení súvisiacich s prácou, sa v súčasnosti v SR začína budovať. Snahou je zabezpečiť u všetkých zamestnávateľov prostredníctvom týchto služieb dohľad nad pracovnými podmienkami a nad zdravím zamestnancov v súvislosti s prácou.

Ciele

Na zabezpečenie zlepšenia zdravotného stavu pracujúcej populácie je potrebné odborne usmerňovať prijímanie efektívnych preventívnych a ochranných opatrení povinnými subjektami a identifikovať na pracoviskách zdraviu škodlivé faktory práce a pracovného prostredia, kategorizovať pracovné činnosti zamestnancov z hľadiska zdravotných rizík z dôvodu zabezpečenia zvýšeného zdravotného dohľadu pre zamestnancov spolu s výkonom cielených lekárskeho preventívnych prehliadok. Dosiahnutiu tohto cieľa napomáha aj realizácia intervenčných programov na zlepšenie zdravotného stavu zamestnancov.

Ukazovateľom efektívnosti realizovaných opatrení zameraných na prevenciu a ochranu zdravia pri práci je postupné znižovanie počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce a miery zdravotného rizika pri práci ako aj výskytu chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce.

Dôležitým predpokladom na zlepšenie zdravotného stavu a kvality života pracujúcej populácie v SR je najmä zodpovedný prístup zamestnávateľov k ochrane a podpore zdravia zamestnancov a vytvorenie funkčného systému pracovných zdravotných služieb.

Úlohy

1. Zabezpečiť znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce (hluk, vibrácie, nebezpečné chemické faktory, karcinogénne a mutagénne faktory, azbest, biologické faktory, dlhodobé nadmerné a jednostranné zaťaženie, psychická pracovná záťaž), najmä zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce
T: priebežne, vyhodnotenie za kalendárny rok k 31.3. nasledujúceho roku
Z: riaditeľ ÚVZ SR
2. Navrhovať a realizovať intervenčné aktivity zamerané na ochranu a podporu zdravia zamestnancov (Zdravé pracoviská)
T: priebežne, vyhodnotenie za kalendárny rok k 31.3. nasledujúceho roku
Z: ÚVZ SR
3. Zabezpečiť efektívny štátny zdravotný dozor v oblasti ochrany zdravia pri práci zameraný na kontrolu plnenia povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločností.

Zvýšiť rozsah špecializovaných odborných činností zameraných na prioritné oblasti ochrany zdravia pri práci.

T: priebežne, vyhodnotenie za kalendárny rok k 31.3. nasledujúceho roku

Z: riaditeľ ÚVZ SR

4. Zabezpečiť efektívny odborný dozor nad výkonom činnosti pracovnej zdravotnej služby zahŕňajúcim dohľad nad pracovnými podmienkami a nad zdravím zamestnancov v súvislosti s prácou.

T: priebežne, vyhodnotenie za kalendárny rok k 31.3. nasledujúceho roku

Z: riaditeľ ÚVZ SR

H. OBLASŤ HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Charakteristika

Je preukázané, že životné prostredie ovplyvňuje zdravie ľudí viac než ich genetické danosti či úroveň poskytovanej zdravotnej starostlivosti. Táto skutočnosť zaraďuje faktory životného prostredia medzi významné determinanty zdravia, pričom ich význam je o to závažnejší, že ich jednotlivec nemôže v rozhodujúcej miere ovplyvniť. Preto zabezpečovanie systematického dohľadu a kontroly štátu nad faktormi životného prostredia ako sú pitná voda, bezpečné využívanie prírodných vôd na rekreáciu, environmentálny hluk, chemické, mikrobiologické, biologické a fyzikálne škodliviny vo vnútornom prostredí, vplyvy extrémneho počasia, a hodnotenie účinkov týchto faktorov vo vzťahu k zdraviu a posudzovanie únosnosti zdravotných rizík, je základnou úlohou verejného zdravotníctva na úseku hygieny životného prostredia.

Ciele

Cieľom je dosiahnuť zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva, predovšetkým detskej populácie, prostredníctvom cielených opatrení a špecifických nástrojov zameraných na znižovanie rizík, ktoré plynú z nevhodného fyzikálneho prostredia – podmienok bývania, pri poskytovaní služieb obyvateľstvu, rekreácii a športových aktivitách, a z vykonávania rôznych ľudských aktivít.

Úlohy

1. Realizovať Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR III s osobitným dôrazom na detskú populáciu

T: k 1.3. každé dva roky počnúc rokom 2007

Z: riaditeľ ÚVZ SR

2. Posilniť prevenciu expozície hluku v životnom prostredí prostredníctvom mapovania environmentálneho hluku

T: k 1.3. každoročne

Z: riaditeľ ÚVZ SR

3. Realizovať opatrenia na predchádzanie ochoreniam, ktoré súvisia s užívaním pitnej vody a s využívaním prírodných vôd na kúpanie
T: k 1.3. každoročne
Z: ÚVZ SR
4. Monitorovať kvalitu pitných vôd u spotrebiteľa a kvalitu vôd na kúpanie.
T: trvale, odpočet plnenia k 1.3. každoročne
Z: riaditeľ ÚVZ SR
5. Zaviesť informačný systém založený na indikátoroch životného prostredia a zdravia pre potreby monitorovania vývoja a stavu environmentálneho zdravia
T: 30.6.2008
Z: riaditeľ ÚVZ SR

I. LABORATÓRNE ZLOŽKY OBJEKTIVIZOVANIA FAKTOROV ŽIVOTNÝCH PODMIENOK

Charakteristika

Laboratóriá objektivizácie faktorov životných podmienok v zmysle zákona č. 126/2006 Z. z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákona) zabezpečujú objektivizáciu, referenčné a špecializované chemické, mikrobiologické a biologické testovanie zložiek životného a pracovného prostredia, vrátane potravín, kozmetiky a predmetov bežného používania, biologického materiálu, vykonávajú ekotoxikologické a genotoxikologické testy a merajú fyzikálne faktory v životnom a pracovnom prostredí. Tieto činnosti sú súčasťou štátneho zdravotného dozoru, potravinového dozoru a rozhodovacej činnosti regionálnych úradov v prvom stupni a Úradu verejného zdravotníctva SR v druhom stupni pri odstraňovaní zistených nedostatkov podľa § 37 zákona. Súčasťou týchto laboratórií sú národné referenčné centrá (ďalej len NRC) v oblasti objektivizácie faktorov životného a pracovného prostredia, zabezpečujúce rozvoj najnovších a špecializovaných metód, zber najnovších informácií vedy a výskumu a metodickú a legislatívnu činnosti v príslušnej špecifickej oblasti.

Ciele

Získavať objektívne výsledky o stave životného a pracovného prostredia a životných podmienok pre odhad zdravotného rizika, pre tvorbu zdravých životných a pracovných podmienok a environmentálneho zdravia pri preventívnej ochrane zdravia obyvateľov.

Úlohy

1. Zabezpečovať rozvoj laboratórných zložiek úradov verejného zdravotníctva na zabezpečenie úloh štátneho zdravotného dozoru a štátneho potravinového dozoru pri objektivizácia faktorov životných podmienok podľa najnovších poznatkov vedy a výskumu.
T: priebežne s termínom kontroly 31.3. kal.roku.
Z: riaditeľ ÚVZ SR
2. Zabezpečovať činnosť národných referenčných centier vo verejnom zdravotníctve v oblasti objektivizácie faktorov životných podmienok.
T: priebežne s termínom kontroly 31.3. kal.roku.
Z: riaditeľ ÚVZ SR

Ciele

Vytvoriť podmienky na zhromažďovanie a prenos údajov z objektívnych meraní a analýz faktorov prostredia, ovplyvňujúcich negatívne aj pozitívne zdravie obyvateľov, z laboratórií úradov verejného zdravotníctva do odborov hygieny a epidemiológie úradov a do centrálnej databázy ÚVZ SR.

Úlohy

3. Vypracovať analýzu a štúdiu uskutočniteľnosti vytvorenia informačnej siete laboratórií verejného zdravotníctva, miesta a úlohy laboratórií ÚVZ SR, RÚVZ a NRC.
T.: 31.3. 2007
Z: riaditeľ ÚVZ SR

J. OBLASŤ LEKÁRSKEJ MIKROBIOLÓGIE

Charakteristika

Odbor lekárskej mikrobiológie prostredníctvom Národných referenčných centier vykonáva národnú laboratórnu surveillance prenosných ochorení, spolupracuje v medzinárodných sieťach pre surveillance, zúčastňuje sa na programoch SZO na eradikácii a eliminácii prenosných ochorení. Odbor lekárskej mikrobiológie participuje na imunizačných programoch laboratórnym testovaním a monitorovaním antiinfekčnej imunity proti vybraným prenosným ochoreniam formou imunologických prehľadov.

Ciele

Monitorovať vyvolávateľov prenosných ochorení cirkulujúcich v populácii, vo vonkajšom prostredí a potravinách.
Spolupracovať s odborom surveillance prenosných ochorení pri vyšetrovaní epidemického procesu šírenia a detekcii zdrojov infekcií (zabezpečenie odberu

biologických materiálov, izolátov bakteriálnych a vírusových pôvodcov ochorení na mikrobiologickú analýzu).

Zaisťovať relevantné vzorky na fenotypizačné a genotypizačné analýzy z hľadiska určenia možnej klonálnej príbuznosti izolovaných pôvodcov ochorení v spolupráci s laboratóriami na báze RÚVZ v SR.

Úlohy

1. Zabezpečovať plnenie úloh vyplývajúcich z Akčného plánu na udržanie stavu bez poliomyelitídy v Slovenskej republike (Vestník MZ SR, čiastka 5-6, rok 2003) a úloh SZO v rámci programu eradikácie poliomyelitídy.
T: priebežne s termínom kontroly 31.3. kal.roku.
Z: riaditeľ ÚVZ SR
2. Zabezpečovať plnenie úloh vplývajúcich z členstva v EISS (European Influenza Surveillance Scheme), spolupráce s pracoviskami SZO v Londýne a Atlante, GA, ako aj s pracoviskami na Virologickom ústave SAV.
T: priebežne s termínom kontroly 31.3. kal.roku.
Z: riaditeľ ÚVZ SR
3. Zabezpečovať sérologickú diagnostiku infekcií vyvolaných arbovírusmi a vírusmi hemoragických horúčok (Hantaan, Puumala).
T: priebežne s termínom kontroly 31.3. kal.roku.
Z: riaditeľ ÚVZ SR
4. Zabezpečovať plnenie úloh vyplývajúcich z akčného plánu na udržanie stavu eliminácie osýpok v Slovenskej republike v rokoch 2004-2007 a plnenia úloh vyplývajúcich z členstva v sieti národných referenčných laboratórií pre surveillance osýpok a rubeoly SZO pre Európu (EURO/WHO Measles/Rubeolla Laboratory Network).
T: priebežne s termínom kontroly 31.3. kal.roku.
Z: riaditeľ ÚVZ SR
5. Zabezpečovať plnenie úloh vyplývajúcich zo začlenenia Slovenskej republiky do medzinárodnej siete SZO pre surveillance salmonelóz Global Salmonella Surveillance (GSS) a site ENTER-NET, zriadenej v rámci EÚ.
T: priebežne s termínom kontroly 31.3. kal.roku.
Z: riaditeľ ÚVZ SR
6. Zabezpečovať plnenie úloh vyplývajúcich zo spolupráce Slovenskej republiky na projekte Európskej skupiny pre monitorovanie meningokokov (EMGM).
T: priebežne s termínom kontroly 31.3. kal.roku.
Z: riaditeľ ÚVZ SR

7. Zabezpečovať plnenie úloh vyplývajúcich z účasti Slovenskej republiky v Európskej komisii pre štandardizáciu (EUCAST).

T: priebežne s termínom kontroly 31.3. kal.roku.

Z: riaditeľ ÚVZ SR

Ciele

Zavedenie informačného systému pre komunikáciu v systéme surveillance prenosných ochorení medzi Národnými referenčnými centrami a RÚVZ v SR.

Úlohy

8. Spracovať podklady pre vytvorenie programu.

T: priebežne s termínom kontroly 31.3. kal.roku.

Z: riaditeľ ÚVZ SR

K. ROZVOJ VÝCHOVY A VZDELÁVANIA V OBLASTI VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA

Ciele

Výchova pracovníkov na úseku verejného zdravotníctva.

Úlohy

1. Spolupracovať so SZU v Bratislave na príprave koncepčných odborných podkladov nutných pre odborné zabezpečenie pregraduálneho štúdia a postgraduálneho vzdelávania pracovníkov verejného zdravotníctva vo verejnom zdravotníctve.

T: priebežne

Z: riaditeľ ÚVZ SR

2. Zabezpečovať praktické cvičenia pre študentov SZÚ a príp. odbornú prax pre pracovníkov zaradených do špecializačného štúdia na úseku verejného zdravotníctva.

T: priebežne

Z: riaditeľ ÚVZ SR

Realizácia uvedených úloh je závislá od pridelenia osobitných finančných prostriedkov na jednotlivé roky.

INFORMATIZÁCIA INŠTITÚCIÍ VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA

Charakteristika

Informačný systém úradov verejného zdravotníctva (ďalej „IS ÚVZ“) slúži pre zber, spracovanie, analýzu a archivovanie údajov vznikajúcich činnosťou všetkých odborných útvarov úradov verejného zdravotníctva, ktoré majú bezprostredný, ako aj dlhodobý vzťah ku zdravotnému stavu obyvateľstva SR. Bezprostredný cieľ budovania a prevádzkovania IS UVZ je poskytnúť riaditeľovi ÚVZ SR, MZ SR, vláde SR, ako aj iným rezortom a verejnosti aktuálne informácie o situácii v oblasti verejného zdravia na území SR, ako aj o faktoroch, ktoré tento stav ovplyvňujú, na základe ktorých môžu štátne orgány prijímať operatívne a taktické opatrenia k riešeniu aktuálnych potrieb v reálnom čase.

Cieľ

Dlhodobý cieľ budovania a prevádzkovania IS UVZ je vytvoriť kvalifikovanú, bohatú bázu údajov o zdravotnom stave Slovenskej populácie a o faktoroch verejného zdravia, ktoré zdravotný stav obyvateľstva ovplyvňujú, aby bolo možné tieto údaje komplexne analyzovať a modelovať a na základe moderných prístupov navrhovať strategické opatrenia v oblasti zdravotnej politiky štátu.

Úloha

1. **V rámci informatizácie systému zdravotníctva postupne zabezpečiť dobudovanie IS ÚVZ na všetkých úrovniach a vedných odboroch verejného zdravotníctva.**

T: 2007 - 2010

Z: riaditeľ ÚVZ SR

projekt „Rakovina krčka maternice - vakcinácia proti HPV infekcii“

Charakteristika

Rakovina krčka maternice je závažným zdravotným sociálnym, spoločenským a ekonomickým problémom. Je tretím najčastejším onkologickým ochorením u žien, postihujúce hlavne mladšie vekové kategórie žien s najčastejším výskytom vo veku medzi 35-50 rokov. Patientky s rozvinutým ochorením sa dožívajú oveľa menej ako pri iných onkologických diagnózach. Žena s touto diagnózou priemerne stratí viac ako 17 rokov života. Ochorenie je spôsobené perzistujúcou infekciou HPV vírusom. Incidencia a mortalita rakoviny krčka maternice sa výrazne nezmenila v porovnaní so situáciou pred dvadsiatich rokov a vyzerá to, že samotný skríning, počas pravidelných gynekologických prehliadok žien v danej vekovej kategórii nedokáže

v dostatočnej miere tieto ženy ochrániť. Prvýkrát vôbec bude v r. 2007 registrovaná vakcína kauzálne ovplyvňujúca onkologické ochorenie. Tento prelomový objav vakcinácie proti HPV vírusom pre ženy vo veku medzi 9 - 55 dokáže spolu so skríningom výrazne znížiť výskyt a mortalitu u rakoviny krčka maternice (70% redukcia).

Ciele

1. sprístupniť prelomovú vakcínu, ktorá prvýkrát kauzálne ovplyvňuje onkologické ochorenie a tým znížiť výskyt a mortalitu rakoviny krčka maternice, postihujúcu hlavne ženy v produktívnom veku.
2. zaviesť do plošného očkovania vakcínu pre dievčatá pred prvým sexuálnym stykom (optimálne 12. rok života)
3. sprístupniť a motivovať ostatné ženy k prevencii proti rakovine krčka maternice

Úlohy

1. **Pripraviť návrh na zaradenie očkovacej látky proti HPV vírusu do očkovacieho kalendára a podľa finančných možností zaočkovať vybranú vekovú kategóriu žien**
T: do 31.12.2007
Z: Imunizačná komisia
2. **Prerokovať možnosti viaczdrojového financovania pre ženy, ktoré nespádajú do plošného očkovania**
T: do 12/2007
Z: MZ SR